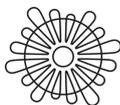
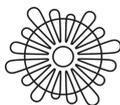

Izvedbeni plan nastave (syllabus)

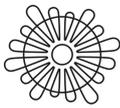
Sastavnica	Odjel za povijest umjetnosti						akad. god.	2025./2026.
Naziv kolegija	HRVATSKA UMJETNOST RANOG SREDNJEG VIJEKA (PUJ 302)						ECTS	8
Naziv studija	Preddiplomski dvopredmetni sveučilišni studij povijesti umjetnosti							
Razina studija	☒ preddiplomski	☐ diplomski		☐ integrirani		☐ poslijediplomski		
Godina studija	☐ 1.	☒ 2.		☐ 3.	☐ 4.	☐ 5.		
Semestar	☒ zimski ☐ ljetni	☐ I.	☐ II.	☒ III.	☐ IV.	XV.	☐ VI.	
Status kolegija	☒ obvezni kolegij	☐ izborni kolegij	☐ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela			Nastavničke kompetencije	☐ DA ☒ NE	
Opterećenje	30	P	30	S	-	V	Mrežne stranice kolegija x DA ☐ NE	
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	Odjel za povijest umjetnosti, dvorana 113			Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij		Hrvatski		
Početak nastave	2. 10. 2025.			Završetak nastave		23. 1. 2026.		
Preuvjeti za upis	-							
Nositelj kolegija	izv. prof. dr. sc. Ivan Josipović							
E-mail	ijosipov@unizd.hr			Konzultacije	Dostupno na web stranicama Odjela			
Izvođač kolegija	izv. prof. dr. sc. Ivan Josipović							
E-mail	ijosipov@unizd.hr			Konzultacije	Dostupno na web stranicama Odjela			
Suradnici na kolegiju								
E-mail				Konzultacije				
Suradnici na kolegiju								
E-mail				Konzultacije				
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja	☒ seminari i radionice		☐ vježbe	☐ obrazovanje na daljinu	☒ terenska nastava		
	☒ samostalni zadaci	☐ multimedija i mreža		☐ laboratorij	☐ mentorski rad	☐ ostalo		
Ishodi učenja kolegija	Cilj kolegija je stjecanje temeljnih činjeničnih i teorijskih spoznaja o umjetnosti ranog srednjeg vijeka na području Hrvatske, uz kritičko razumijevanje osnovnih fenomena i prepoznavanje najvažnijih djela likovnih umjetnosti i arhitekture od 4. do kraja 11. stoljeća. - identificirati temeljne karakteristike stila razdoblja i							

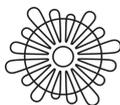
	<p>komentirati ih putem korištenja ilustrativnog materijala</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizirati i kritički prosuditi likovna djela i arhitekturu razdoblja uz primjenu relevantnih znanja i vještina stečenih na kolegijima prve godine studija - objasniti osnovne likovne i arhitektonske fenomene razdoblja - klasificirati građu kolegija u jasne opisne kategorije vezane uz umjetnost kasne antike i ranoga srednjeg vijeka u Hrvatskoj - primijeniti stečeno znanje u svrhu razumijevanja općeg razvoja umjetnosti - samostalno pripremiti i prezentirati temu na pismeni i usmeni način prema unaprijed određenoj metodologiji 				
Ishodi učenja na razini programa	<ul style="list-style-type: none"> - znati prepoznati najznačajnije umjetnike i djela te razumjeti značajke i razvoj stilskih razdoblja - klasificirati osnovne sadržaje u jasne opisne kategorije relevantne za povijest arhitekture i likovnih umjetnosti, a potom je zorno prezentirati - kritički vrednovati stručnu literaturu i povijesne izvore - usvojiti i primijeniti osnovnu metodologiju komparativne analize i argumentacije na temelju promatranja i promišljanja umjetničkog djela - samostalno istražiti, pripremiti i prezentirati temu na pismeni i usmeni način prema utvrđenoj metodologiji - stečena znanja i vještine primijeniti na kolegijima diplomske razine studija 				
Načini praćenja studenata	x pohađanje nastave	x priprema za nastavu	☐ domaće zadaće	☐ kontinuirana evaluacija	☐ istraživanje
	☐ praktični rad	☐ eksperimentalni rad	x izlaganje	☐ projekt	x seminar
	x kolokvij	x pismeni ispit	☐ usmeni ispit	☐ ostalo:	
Uvjeti pristupanja ispitu	Studentima se vrednuje pohađanje nastave, a još su, sukladno nastavnom opterećenju, dužni i aktivno sudjelovati u seminarskim zadacima tijekom semestra, što podrazumijeva aktivni rad na literaturi, sudjelovanje u raspravi, izradu manjih pisanih radova /eseja i njihovu prezentaciju u usmenom obliku.				
Ispitni rokovi	x zimski ispitni rok		☐ ljetni ispitni rok	x jesenski ispitni rok	
Termini ispitnih rokova	Dostupno na web stranicama Odjela		-	Dostupno na web stranicama Odjela	
Opis kolegija	<p>U kolegiju se obrađuju arhitektonski i likovni fenomeni ranoga srednjeg vijeka na području današnje Hrvatske i njezina najbližega istočnojadranskog okruženja, što znači da je fokus na umjetničkim djelima nastalima u razdoblju od 4. do kraja 11. stoljeća.</p> <p>RANOKRŠĆANSKO RAZDOBLJE U HRVATSKOJ</p> <p>Počeci kršćanstva na hrvatskoj obali Jadrana: ranokršćanska biskupska središta (Salona, Jader, Narona, Pola, Parentium). Ranokršćanski spomenici na istočnojadranskim otocima (Mljet, Brač, Hvar, Pag, Krk...). Ranokršćanski spomenici u priobalju i u Hercegovini. Tipologija ranokršćanske arhitekture na istočnoj obali Jadrana. Skulptura, mozaici i primijenjena umjetnost. »Kraj« jadranske antike u 7. stoljeću.</p> <p>RANI SREDNJI VIJEK U HRVATSKOJ</p> <p>Umjetnost 8. stoljeća na hrvatskoj obali Jadrana: najranija predromanička</p>				

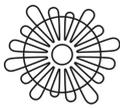
	<p>skulptura. Franački (karolinški) prodor prema istočnoj obali Jadrana i kultura karolinškog doba u Istri (arhitektura, skulptura, slikarstvo). Dalmatinska predromanika (Zadar, Trogir, Split, Dubrovnik, Kotor): građevinski oblici, konstruktivna rješenja, skulptura i njezina podjela u klesarske radionice. Umjetnost 9. stoljeća na tlu Kneževine Hrvatske: arhitektonski oblici, klesarske radionice, umjetnički obrt. Umjetnost 11. stoljeća na hrvatskoj obali Jadrana: utjecaj benediktinaca, pojava novih rješenja u arhitekturi i skulpturi (pojava figuracije) te podjela u klesarske radionice.</p>
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje sa studentima i definiranje njihovih obaveza tijekom semestra. Uvod u materiju: prostor, vrijeme, društvo, religija 2. Počeci kršćanstva – Salona: episkopalni kompleks, cemeterijalne bazilike (Manastirine, Marusinac, Kapljuč) 3. Episkopalni kompleksi: Poreč, Pula, Zadar. Problemi dvojnih bazilika (Srima, Nin...) 4. Ranokršćanski lokaliteti na kvarnerskim i dalmatinskim otocima: Mirine na Krku, Ugljan, Brač, Hvar, Mljet,... 5. Ranokršćanski trikonhosi (Pridraga, Gata,...). Umjetnost 6. stoljeća na Jadranu (Sv. Marija Formoza u Puli). Osiguranje plovnog puta (fortifikacije i crkve) 6. Ranokršćanski mozaici Istre i Dalmacije: podni mozaici (Salonitanska radionica mozaika), zidni mozaici (Eufrazijana) 7. Ranokršćanska skulptura: sarkofazi (brački ili salonitanski tip sarkofaga, primjeri importa) i liturgijske instalacije. Primijenjena umjetnost: relikvijari (Samagher, Pula, Novalja) 8. Predromanička arhitektura, skulptura i monumentalno slikarstvo u karolinškoj Istri 9. Predromanička arhitektura u bizantskoj Dalmaciji 10. Predromanička skulptura u bizantskoj Dalmaciji 11. Predromanička arhitektura u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj 12. Predromanička skulptura u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj 13. Arhitektura 11. stoljeća na istočnoj obali Jadrana 14. Skulptura 11. stoljeća na istočnoj obali Jadrana 15. Monumentalno i minijaturno slikarstvo te primijenjena umjetnost 11. stoljeća na istočnoj obali Jadrana
Obvezna literatura	<p><u>RANOKRŠĆANSKO RAZDOBLJE:</u></p> <p>P. Chevalier, <i>Salona II – Ecclesiae Dalmatiae: 2 – Illustrations et conclusions</i>, Rim – Split, 1995.; E. Dyggve, <i>Povijest salonitanskog kršćanstva</i>, Split, 1996.; N. Cambi, <i>Antika</i>, Zagreb, 2002., str. 205-311; P. Vežić, <i>Zadar na pragu kršćanstva – arhitektura ranoga kršćanstva u Zadru i na zadarskome području</i>, Zadar, 2005. (2006.) [2007.]; M. Vicelja Matijašić, <i>Istra i Bizant – neki povijesno-ikonografski aspekti u interpretaciji umjetnosti 6. stoljeća u Istri</i>, Rijeka, 2007.</p> <p><u>PREDROMANIČKO RAZDOBLJE:</u></p> <p>I. Petricioli, <i>Od Donata do Radovana – pregled umjetnosti u Dalmaciji od 9. do 13. stoljeća</i>, Split, 1990., str. 5-65; <i>Hrvati i Karolinzi – Rasprave i vrela</i>, (ur.) A. Milošević, Split, 2000.; P. Vežić, <i>Sveti Donat – rotonda Sv. Trojstva u Zadru</i>, Split, 2002.; N. Jakšić, <i>Između Europe i Mediterana</i>, u: <i>Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti (katalog izložbe)</i>, (ur.) B. Rauter Plančić, Zagreb, 2006., 13-61; A.</p>

	Milošević / Ž. Peković, <i>Predromanička crkva Svetoga Spasa u Cetini</i> , Dubrovnik – Split, 2009.; N. Jakšić, <i>Klesarstvo u službi evangelizacije – studije iz predromaničke skulpture na Jadranu</i> , Split, 2015.
Dodatna literatura	<p>Važnije knjige, katalozi izložbi i doktorske disertacije:</p> <p>RANOKRŠĆANSKO RAZDOBLJE:</p> <p><i>Antička Salona</i>, (ur.) N. Cambi, Split, 1991., str. 321-441, 474-507; J. Belamarić et alli, <i>Ranokršćanski spomenici otoka Brača</i>, Split, 1994.; J. Jeličić Radonić, <i>Gata – crkva Justinijanova doba</i>, Split, 1994.; J. Jeličić Radonić, <i>Ranokršćanske dvojne crkve u Starom Gradu na Hvaru</i>, Split, 1994.; <i>Salona Christiana</i>, (ur.) E. Marin, Split, 1994.; M. Suić, <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 2003., str. 341-375 (VI. dio: Inovacije kasne antike); Z. Gunjača et alli, <i>Srima-Prizba: starokršćanske dvojne crkve</i>, Šibenik, 2005.; I. Matejčić, <i>Građevni razvoj katerale u Poreču</i> (doktorski rad), Zagreb, 2007.; A. Terry / H. Maguire, <i>Dynamic Splendor – The Wall Mosaics in the Cathedral of Eufrasius at Poreč</i>, Pennsylvania State University Press, 2007.; I. Matejčić / S. Mustać, <i>Umjetnička baština Istarske crkve – Kiparstvo: od 4. do 13. stoljeća</i>, Poreč, 2014., str. 5-11, 42-243 (za oba razdoblja); I. Matejčić / N. Maraković / Ž. Bistровić, <i>Umjetnička baština Istarske crkve – Slikarstvo: od 4. do 15. stoljeća</i>, Pula, 2023., str. 7-35, 54-135 (za oba razdoblja).</p> <p>PREDROMANIČKO RAZDOBLJE:</p> <p>I. Petricioli, <i>Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji</i>, Zagreb, 1960.; Ž. Rapanić, <i>Predromaničko doba u Dalmaciji</i>, Split, 1987.; <i>Od Nina do Knina – katalog</i>, (ur.) I. Čukman Nikolić / M. Šimat / T. Lukšić, Zagreb, 1992., str. 69-120; V. Delonga, <i>Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj</i>, Split, 1996.; <i>Starohrvatska spomenička baština – Rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža</i>, (ur.) M. Jurković / T. Lukšić, Zagreb, 1996.; <i>Hrvatska i Europa – kultura, znanost i umjetnost, sv. 1: Srednji vijek (VII.–XII. stoljeće): rano doba hrvatske kulture</i>, (ur.) I. Supićić, Zagreb, 1997.; <i>Hrvati i Karolinzi – Katalog</i>, (ur.) A. Milošević, Split, 2000.; <i>Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti (katalog izložbe)</i>, (ur.) B. Rauter Plančić, Zagreb, 2006., str. 62-107; M. Jurković / I. Matejčić / J. Zihnerl, <i>Novigradski lapidarij</i>, Novigrad, 2006.; N. Jakšić / E. Hilje, <i>Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I</i>, Zadar, 2008., str. 5-38, 75-152 (za oba razdoblja); T. Marasović, <i>Dalmatia praeromanica: ranosrednjovjekovno graditeljstvo u Dalmaciji – 1. Rasprava</i>, Split – Zagreb, 2008.; P. Vežić / M. Lončar, <i>HOC TIGMEN – ciboriji ranoga srednjeg vijeka na tlu Istre i Dalmacije</i>, Zadar, 2009.; Ž. Peković, <i>Crkva Sv. Petra Velikoga – dubrovačka predromanička katedrala i njezina skulptura</i>, Dubrovnik – Split, 2010.; M. Skoblar, <i>Figural Sculpture in Eleventh-Century Dalmatia and Croatia</i>, Abingdon, 2017.; I. Josipović, <i>Lepuri kod Benkovca (Korpus ranosrednjovjekovne skulpture 6)</i>, Split – Zadar, 2023.</p> <p>Važniji članci i poglavlja u knjigama:</p> <p>RANOKRŠĆANSKO RAZDOBLJE:</p> <p>J. Jeličić Radonić, Salonitanski kulturni krug Justinijanova doba, <i>Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji</i>, sv. 34, Split, 1994., str. 21-37; I. Fisković, Salonitanski tip ranokršćanskih sarkofaga, <i>Arheološki radovi i rasprave</i>, sv. 12, 1996., str. 117-140; J. Jeličić Radonić, Mozaici Simferijevo-Hezihijeve katedrale u Saloni, <i>Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji</i>, sv. 38/1999., Split, 2000., str. 51-72; J. Marešić / P. Chevalier et alli, Preliminarni izvještaj o hrvatsko-francuskim radovima u Saloni (2003.). Episkopalni kompleks – oratorij A, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i>, sv. 96, Split, 2003., str. 745-776</p>

	<p><u>PREDROMANIČKO RAZDOBLJE:</u></p> <p>I. Fisković, Prilog proučavanju porijekla predromaničke arhitekture na južnom Jadranu, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, ser. III, sv. 15/1985., Split, 1986., str. 133-163; M. Jurković, Prilog određivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, ser. III, sv. 15/1985., Split, 1986., str. 183-199; M. Jurković, Iz hrvatske spomeničke baštine od 9. do 11. stoljeća, u: <i>Od Nina do Knina</i>, (ur.) I. Čukman Nikolić, M. Šimat, T. Lukšić, Zagreb, 1992., str. 23-43; I. Josipović, Radionica plutejâ zadarske katedrale, <i>Ars Adriatica</i>, sv. 4, Zadar, 2014., str. 43-62; I. Josipović, Il Maestro degli amboni zaratini, <i>Hortus Artium Medievalium</i>, sv. 22, Zagreb - Motovun, 2016., str. 443-450; M. Jurković, Quando il monumento diventa documento. Una bottega lapicida del Quarnero, u: <i>Alla ricerca di un passato complesso. Contributi in onore di Gian Pietro Brogiolo per il suo settantesimo compleanno</i>, (ur.) A. Chavarría Arnau, M. Jurković, Zagreb - Motovun, 2016., 231-242; M. Zornija, „TEMPORIBUS DOMINI IOHANNIS EPISCOPI...“ – o počecima predromaničke skulpture u Boki kotorskoj, <i>Ars Adriatica</i>, sv. 6, Zadar, 2016., str. 23-40; I. Josipović / A. Uglešić, Golubić kod Knina – važan lokalitet za hrvatski rani srednji vijek, <i>Ars Adriatica</i>, sv. 11, Zadar, 2021., str. 53-76</p> <p><u>Časopisi:</u> <i>Ars Adriatica, Diadora, Hortus Artium Medievalium, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, Starohrvatska prosvjeta, Vjesnik za arheologiju i povijest (historiju) dalmatinsku,...</i></p>					
Mrežni izvori						
Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)	Samo završni ispit					
	☐ završni pismeni ispit	☐ završni usmeni ispit	☐ pismeni i usmeni završni ispit	☐ praktični rad i završni ispit		
Način formiranja završne ocjene	☐ samo kolokvij / zadaće	☐ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	x seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici
	<p>Temeljni način provjere znanja i vještina koje su studenti stekli pohađanjem kolegija predstavlja završni ispit koji se izvodi u pismenom i usmenom obliku. Pitanja u pismenom ispitu su po principu tekstualnog odgovora, a potrebno je postići najmanje 60% od ukupnog postotka bodova kako bi se pristupilo usmenom dijelu ispita. Usmeni ispit služi u svrhu formiranja konačne ocjene.</p>					
Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita	do 60%	nedovoljan (1)				
	60-70%	dovoljan (2)				
	70-80%	dobar (3)				
	80-90%	vrlo dobar (4)				
	90-100%	izvrstan (5)				
Način praćenja kvalitete	<p>☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☐ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete ☐ ostalo</p>					
Napomena / Ostalo	<p>Sukladno čl. 6. <i>Etičkog kodeksa</i> Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“.</p>					

	<p>Prema čl. 14. <i>Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zadru</i>, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela.[...] Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijekom dopušteno; - razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. <p>Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se <u><i>Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru</i></u>.</p> <p>U elektronskoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom.</p> <p>U kolegiju se koristi Merlin, sustav za e-učenje, pa su studentima/-cama potrebni AAI računi.</p>
--	---